

Represaliat: Pere Monné¹ González²

En Pere Monné González va néixer a Esparreguera el dia 4³ d'octubre de 1910; era fill de Josep Munné Arolas –jornaler i comerciant d'Esparreguera–, nascut a la mateixa vila el 21 de novembre de 1884. La seva mare era Justa González Canals, modista, nascuda a Esparreguera el 6 de desembre de 1889. Els avis paterns eren de Martorell i Masquefa, i els materns d'Esparreguera. Segons la partida de naixement del Pere, la família inicialment vivia al carrer Montserrat, núm.54, posteriorment, vivien al carrer Montserrat núm. 6.

El nostre represaliat tenia dos germans, l'Àngel (nascut a Esparreguera el 6 d'abril de 1916) i el Jesús, nascut també a Esparreguera el 6 de maig de 1919. El Pere era mecànic i treballava a l'empresa de Joaquim Aleu.

En Pere Monné en l'única fotografia familiar que s'ha conservat. Font: Família Monné

Tenim poca informació sobre el deportat, però sabem que el 17 de desembre de 1936 va signar un manifest amb el títol "Al poble treballador d'Esparreguera" on s'exposava les desavinences amb la CNT i s'anunciava la creació de la UGT a Esparreguera. És probable que el nostre protagonista s'exiliés a França a finals de la guerra i passés per diversos camps de refugiats des d'on optés per incorporar-se als Regiments de Marxa dels Voluntaris Estrangers de l'exèrcit francès per tal de combatre els alemanys.

El cert és que el Pere, a l'estiu de 1940, fou capturat pels alemanys i internat a l'Stalag d'Estrasburg, ST.V-D⁴, (districte militar V Stuttgart), a Alsàcia, on tenia el número 3313. Els *stalags* eren camps alemanys de presoners de guerra;

¹ En alguns documents trobem Monné escrit amb "o" i en altres amb "u", però a la partida de naixement consta escrit amb "o", tot i que el seu pare consta amb "u" en el mateix document.

² Les dades de la deportació són comprovades a BERMEJO, Benito i CHECA, Sandra: *Libro Memorial. Españoles deportados a los campos nazis (1940-1945)* (2006). Catálogo general de publicaciones oficiales del Ministerio de Cultura –Dirección General del Libro, Archivos y Bibliotecas–.

³ Segons Montserrat Roig és el 6 d'octubre. ROIG, Montserrat (2003). *Els catalans als camps nazis*. Barcelona: Edicions 62. Col. No ficció 62, núm. 10.

⁴ El 1939, Alemanya era dividida en 22 districtes militars (en alemany *Wehrkreis*), que tenien un número romà de l'I al XXI (el 22è tenia un nom Bohèmia i Moràvia). En general, cada camp rebia el nom compost del mot «Stalag», la xifra romana del districte militar i una lletra de la A a la F, segons el nombre de camps del districte, de vegades s'hi afegia el nom del poble on era establert. A l'apogeu del Tercer Reich hi havia un total d'uns 35 *stalags*.

aquest mot en alemany significa "camp d'origen", allí es classificaven els presoners per a convertir-los en mà d'obra barata.

Com ens explica la historiadora Lara Cardona Fernández⁵ als *stalags* els espanyols internats vestien l'uniforme francès i inicialment foren tractats com a presoners de guerra. Les coses empitjoraren amb la intervenció de la Gestapo, que va dur a terme un registre detallat dels presos espanyols, als quals va denominar *rot spanien* ('rojos espanyols'), aquesta era una manera de desposseir-los de la condició de presoners de guerra.

En Pere Monné va ser deportat en ferrocarril al camp d'extermini de Mauthausen (Àustria) i formà part del grup deportat el 13 de desembre de 1940 a aquest camp, on va tenir el número de presoner 5030. En aquesta expedició foren matriculats a les oficines del camp 846 espanyols, dels quals 557 moriren.

El deportat al camp de concentració es convertia en un número. Tenia un número diferent del de *l'Stalag*, però ara ja no el cridarien pel seu nom. S'havien d'aprendre el seu nou número de memòria i dir-lo en alemany sempre que li ho demanessin, mai era designat pel nom. Havia deixat de ser persona.

Segons Montserrat Roig⁶, sabem que els republicans que anaren a Mauthausen foren 7.189 i gairebé cinc mil no en sortiren vius. Saber exactament la xifra resulta difícil perquè va arribar un punt que alguns deportats els van donar el número de deportats ja morts.

Quan parlem de camps de concentració sovint pensem amb els camps centrals, però molts dels deportats anirien a raure als Komandos externs enmig d'unes condicions extremes que feien molt difícil la seva supervivència. De les 118 expedicions amb presoners espanyols confinats a Mauthausen, dues terceres parts van ser destinats a Gusen. La majoria de republicans van morir en aquest Komando però el cert és que ja arribaven pràcticament morts.

Segons hem pogut llegir a la publicació de l'Amical de Mauthausen⁷:

En 1941, Gusen va passar a tenir uns 4.000 deportats i, a finals d'any, va arribar a la xifra de 8.500, superant en un miler els que hi havia a Mauthausen i va ser catalogat, al costat d'aquell altre, com a camp de categoria III, per a irreductibles i de no retorn, amb la mort com a únic destí. El crematori va entrar en funcionament en aquesta mateixa època.

⁵ <http://espadaniques.blogspot.com/2015/02/espadanics-camps.html> [data de consulta: 9 de juny de 2018]

⁶ ROIG, Montserrat, *op. cit.*, p. 199.

⁷ *Refugiats ahir i avui. 1937 – 2017* (2017). Amical de Mauthausen; Xarxa "Mai més", pàg. 20. Edició a càrrec d'Àlex Rigol i Rosa Toran © Amical de Mauthausen i altres camps.

Al Pere, el dia vint d'octubre de 1941 també l'hi traslladarien i allí tindria el número de presoner 13974. Tant el camp de Mauthausen com el Kommando de Gusen foren construïts per a l'explotació de les pedreres de granit. A Gusen, la pedrera era a dalt d'un turó que calia pujar. Si tenim en compte els morts d'Esparreguera en camps nazis, foren cinc les víctimes que passaren per Mauthausen i quatre moriren a Gusen i la majoria sobreviurien pocs mesos. Aquest és el cas del nostre deportat ja que hi morí quasi dos mesos després d'haver-hi arribat, el cinc de gener de 1942.

Al llibre de Montserrat Roig⁸ hi ha la referència del pare del Pere, en Josep Munné, que aleshores vivia al c/Montserrat, 6, d'Esparreguera (aquí també hi vivia el seu germà Àngel Monné, que l'any 1981 a través de l'Amical de Mauthausen de Barcelona demanarà la indemnització del govern francès). Segons un nebot seu, en Jordi Monné, les primeres cartes les rebien en francès i fou un amic de la família qui els ajudava a traduir-les. Passat un temps les van començar a rebre en alemany i no coneixien ningú que parlés aquest idioma. Algú els va indicar d'anar a veure un senyor que vivia al Passatge Torres Molins (sembla ser que era un alemany que havia arribat en acabar la guerra, però encara no hem pogut esbrinar de qui es tractava).

**AL POBLE TREBALLADOR
D'ESPARRAGUERA**

CAMARADAS:

Es evident que'ls fets ens han donat la raó. Quan fa uns mesos neixia en aquesta vila, filla del moviment d'oposició a la C. N. T., la central sindical U. G. T. i que part dels homes que s'els havia conlialt la seva direcció pactaven amb la C. N. T., els obrers que recolsaven la Unió General de Treballadors, fent-se càrrec dels moments que viviem, ens absteniem de manifestar-nos contraris a l'absorció que uns companys s'avenien a fer amb la C. N. T.

Deiem nosaltres que una absorció no es podia considerar com una fusió i que no a molt frigar, sorgiria la desconfiança dels que anaven a la C. N. T. contra la seva voluntat.

Un casament a desgrat d'un dels dos que hi prenen part, té que donar forçosament un resultat nul. I això és el que ha passat amb el casament obligat per els que es deien pares de la U. G. T. Però, com que des del 19 de Juliol, els divorcis són una cosa sencillíssima aquest s'ha operat ja, hi veiem com una gran part de la família proletària d'aquesta vila està divorciada per complert.

Ens dol l'ànima veure com disposicions que dicta el Consell d'Empresa de la Fàbrica Sedó, no són complertes, o bé si ho són, és a costa d'amenaçes. No volem discutir si dites disposicions són o no ben orientades, el que si ens atrevim a dir es que una gran part del proletariat recel la dels seus dirigents sindicals.

Nosaltres havem dit sempre que és més fàcil entendre's dues directrius i fer complir cada una als seus afiliats, que no entendre's una sola directriu entre centenars de treballadors quant una gran part d'ells discrepa de la mateixa; i diem, que si les mateixes disposicions dictades per el Consell d'Empresa haguessin estat avalades per dirigents responsables de tots els sectors, no es de d'uptar de que tots haurien complert les disposicions emanades de les seves directrius.

Per tant, els que sola-signen, responsables del moment en que vivim, no esfem disposats a que aquesta indisciplina filla d'un divorci existent entre una massa de treballadors i els seus dirigents sindicals actuals, continuï. Anem doncs a la formació immediata de la Unió General de Treballadors; que consti però, que no ho fem en só de guerra ni de compelència sindical, sino per recollir aquest malestar existent i transformar-lo amb una massa disciplinada i forta, que faci possible el bon funcionament del nou ordre econòmic social establert.

Esperem que els camarades de la C. N. T. es faran càrrec de que nosaltres no volem la desunió del proletariat, ans al contrari, s'ha demostrat que la desunió existeix avui, i que amb el pacte signat entre les dues centrals sindicals C. N. T. i U. G. T., es poden establir fermes lligams que fassin possible una bona entesa fins a arribar a l'esperada fusió de C. N. T. i U. G. T. en una sola sindical.

Visca la República democràtica!
Visca el Front antifeixista!
Visca Catalunya!

Esparraguera, 17 Desembre del 1936.

Joan Vendrell. — Josep Elena. — Vicenç Esteve. — Jaume Soler. — Manel Jornet. — Ramon Vandellós. — Denolí Bargallo. — Joan Valdeperas. — Joan Vilà. — Joan Bosch. — Salvador Ballús. — Agustí Bayona. — Josep Angera. — Jaume Vila. — Josep Descàrrega. — Salvador Ferré. — Francesc Elena. — Pascual Paulo. — Joan Jordà. — Francesc Musté. — Joan Soleras. — Miquel Morral. — Enric Roig. — Amadeo Navarro. — Esteve Fornés. — Jacint Hierro. — Delfí Tragau. — P. Momé. — Enric Borràs.

Notul·la. — A partir del divendres, els nostres simpatitzants podran passar a recollir lliur CARNET, en el local (antiga casa Galceràn).

Pere Monné és un dels signants d'aquest manifest de l'any 1936.
Font: AMES

⁸ Ibidem, pàg. 579

ELS NOSTRES INFORMANTS

En aquest cas, hem de dir que la família del deportat Pere Monné quasi no tenia informació sobre el seu oncle. Hem parlat amb el nebot Josep Maria Monné i amb el seu fill Jordi Monné, que coneixien la mort del seu familiar però no en tenien detalls. Per altra banda, s'ha consultat una veïna de la família Monné, quan estava establerta al carrer Montserrat, Montserrat Martorell, que ens ha pogut ampliar alguns aspectes de la família.